

Latvijas Atklātā lingvistikas olimpiāde 2019/2020, otrā kārtā, 2020. gada 22. februārī

Atcerieties!

Nepārrakstiet uzdevumu nosacījumus vai vēres! Lai ietaupītu Jūsu laiku, neaprakstiet soli pa solim risinājuma gaitu tur, kur ir prasīts paskaidrot Jūsu risinājumu. Tā vietā izklāstiet savus novērojumus!

Sliktāk: "Izpētot 17. un 23. teikumu, var pamanīt, ka abos izmantots priedēklis x- ..."

Labāk: "Valodā N ar priedēkli x- apzīmē daudzskaitli."

Pievērsiet uzmanību detaļām! Tām mēdz būt svarīga loma. Lai veicas!

1. uzdevums (10 punkti). Doti divu radniecīgu valodu, spāņu¹ un portugāļu², atbilstošo vārdu pāri, kā arī to tulkojumi latviešu valodā:

	<i>Spaņu</i>	<i>Portugāļu</i>	<i>Tulkojums</i>
1.	cenar	cear	vakariņot
2.	colorado	corado	sarkans
3.	como	como	kā
4.	consonante	consoante	līdzskanis
5.	consuela	consoa	mierina
6.	fuera	fora	ārpusē
7.	natural	natural	dabīgs
8.	pila	pia	kaudze
9.	soldado	soldado	kareivis
10.	tener	ter	būt (piederības nozīmē)
11.	andar		staigāt
12.	buena		laba
13.	corona		kronis
14.	dolor		sāpes
15.	moneda		monēta
16.	remar		airēt
17.	saludar		sveicināt
18.		lua	

1. jautājums. Aizpildiet tukšās vietas! (4 punkti) Paskaidrojiet Jūsu risinājumu! (5 punkti)

2. jautājums. Portugāļu valodā ir īpašības vārds *geral*. Norādiet, kā izskatās attiecīgais vārds spāņu valodā, un pārtulkojiet to latviešu valodā! (1 punkts)

¹Spāņu un portugāļu valodas pieder pie indoeiropiešu valodu saimes romāņu grupas. Spāņu valodā runā aptuveni 550 miljoni cilvēku pārsvarā Spānijā un Dienvidamerikā. Spāņu valoda ir otrā izplatītākā dzimtā valoda pasaulē.

²Portugāļu valodā runā aptuveni 240 miljoni cilvēku Portugālē, Brazīlijā un vairākās Āfrikas valstīs. Portugāļu valoda ir 8. izplatītākā valoda pasaulē.

2. uzdevums (15 punkti). Dotas vamparu³ valodā pierakstītas vienādības:

1. oroz + serok a serok = baņid oroz
2. baņid oroz da serok oroz + baņid serok da serok = baņid serok da faud serok
3. baņid oroz da serok × serok = baņid serok da serok a serok
4. serok oroz × baņid oroz da oroz = baņid serok da faud oroz serok oroz

1. **jautājums.** Pierakstiet šīs vienādības ar cipariem! (10 punkti)
2. **jautājums.** Pierakstiet vamparu valodā vienādību $10 + 9 = 19$ (3 punkti)
3. **jautājums.** Ko varētu nozīmēt vamparu vārds **faud**, ja zināms, ka tas apzīmē ķermeņa daļu? (2 punkti)

3. uzdevums (20 punkti). Doti darbības vārdi akanu⁴ valodā un to tulkojumi latviešu valodā:

1. dāŋ	pielietot	14. dinnāŋ	pielietot atkal
2. dāŋ	pagriezt	15. dōnnōŋ	gāzelēties atkal
3. hāw	traucēt	16. dūnnōŋ	mērcēt atkal
4. pāí	lauzt	17. fiféí	šūpoties atkal
5. só?	apgaismot	18. kiŋkáŋ	skaitīt atkal
6. bibá	nākt atkal	19. nàntéw	staigāt
7. būbú	locīt atkal	20. pāmpām	aizbraukt atkal
8. féí	šūpoties	21. sínsán	atgriezties atkal
9. fèí	izvairīties	22. sūsóí	lūgties atkal
10. pííí	pavadīt	23. pātíííw	slīdēt
11. sòí	celties	24. fèíííí	izvairīties atkal
12. sísé?	pateikt atkal	25. kásákàsà	runāt atkal
13. sūsów	noķert atkal	26. pimpāmpimpām	šūt atkal un atkal

1. **jautājums.** Pārtulkojiet latviešu valodā: (2 punkti)

27. **dōŋ**
28. **pām**
29. **sów**
30. **pātííííw**

2. **jautājums.** Pārtulkojiet akanu valodā: (8 punkti)

31. nākt
32. staigāt atkal
33. pagriezt atkal
34. lauzt atkal
35. apgaismot atkal
36. traucēt atkal
37. pavadīt atkal
38. celties atkal un atkal
39. atgriezties atkal un atkal

3. **jautājums.** Paskaidrojiet savu risinājumu! (10 punkti)

³Vamparu valoda pieder pie austronēziešu valodu saimes malajiešu-polinēziešu atzara. Tajā runā ap 5 tūkst. cilvēku Papua-Jaungvinejas ziemeļaustrumos.

ŋ ir īpašs vamparu līdzskanis.

⁴Akanu valoda pieder pie Atlantijas-Kongo valodu saimes kva valodu grupas. Tajā runā ap 8 milj. cilvēku Ganā.

w ir līdzskanis, kuru izrūnā kā *v* latviešu vārdā *nav*. **?** ir tā saucamais glotālais slēdenis, kas izrūnā ir līdzīgs defisei vārdā *ne-e*.

Simboli **˘**, **˙** un **˚** apzīmē respektīvi augsto, zemo un kāpjošo toni. Kāpjošais tonis ir ātra pāreja no zemā toņa uz augsto vienas zilbes ietvaros.

4. uzdevums (25 punkti). Doti fragmenti no četriem Vikipēdijas rakstiem hausa⁵ valodā:

Najeriya

1. Najeriya ko Nijeriya kasa ce a nahiyar Afirka ta yamma. 2. Tana da al'umma da ta kai fiye da mutum miliyan dari da tamanin da kabilun da suka haura 300. 3. Najeriya ta samu mulkin kanta ne a shekarar 1960 daga Turawan mulkin mallaka na Birtaniya. 4. Najeriya ta yi iyaka da kasashe hudu: daga arewaci akwai kasar Nijar, daga gabas kasashen Cadi da Kamaru daga yammacin kasar Benin sai dagatuku kudu tabkin Gine. 5. A da, Legas ne baban birni kuma mazaunin gwamnati, amma a shekarar 1991 aka maida Abuja ta zama babban birnin Najeriya.

Nijar

6. Kasar Nijar tana daya daga cikin kasashan Afirka ta yamma. 7. Tana makwabtaka da kasashe bakwai (Nijeriya, Libya, Aljeriya, Mali, Burkina Faso, Benin, Cadi). 8. Tana da al'umma da ta kai fiye da mutum miliyan goma sha bakwai. 9. Kuma tana da kabilu takwas. 10. Su ne: Hausawa, Zabarmawa, Fulani, Bugaje, Barebari, Larabawa, Tubawa, da Gurmawa. 11. Nijar ta samu yancin kan ta a shekarar 1960 daga Turawan mulkin mallaka na Faransa.

Harshen Hausa

12. Harshen Hausa shi ne mafi girma da kuma mafi sanayyar harshe a nahiyar Afirka. 13. Akalla akwai sama da mutane miliyan tamanin da harshen yake asali gare su. 14. Harshen Hausa dai ya zama harshen yau da kullum ga miliyoyin jama'a da ba Hausawa bane (cikin kasashe goma) a nahiyar Afirka. 15. Kasashen da ake anfani da yaren Hausa: Nijeriya, Nijar, Kamaru, Cadi, Benin, Burkina Faso, Ghana, Togo, Sudan, Côte d'Ivoire.

Hausawa

16. Al'ummar Hausa dai, al'ummace dake zaune a arewa maso yammacin tarayyar Nijeriya da kudu maso yammacin jamhuriyyar Nijar. 17. Akalla akwai sama da mutane miliyan hamsin wadanda harshen Hausa shine asalin yarensu.

1. jautājums. Pārtulkojiet teikumus 1.-8. un 13.-16.! (12 punkti)

Lai iegūtu maksimālo punktu skaitu, tulkojumiem nav jābūt pilnīgi precīziem, taču tiem jāsaturs visa teikumā minētā informācija. Daļēji pareizi tulkojumi tiks novērtēti ar daļu no maksimālā punktu skaita.

2. jautājums. Pārtulkojiet vārdus: (13 punkti)

18. arewa	27. goma
19. kasa	28. tamanin
20. kabila	29. Faransa
21. harshen	30. dari
22. amma	31. miliyan
23. shekara	32. Hausawa
24. ko	33. al'umma
25. ba	34. cikin
26. yamma	35. su

⁵Hausa valoda pieder afroaziātu valodu saimei. Tajā runā ap 80 miljoniem cilvēku vairākās Āfrikas valstīs, ieskaitot gandrīz trešdaļu no Nigērijas 180 un pusi no Nigēras 17 miljoniem iedzīvotāju.

5. uzdevums (30 punkti). Doti teikumi latviešu valodā un to tulkojumi maltiešu⁶ valodā:

1. Es situ (pag.) tavu maisu.
2. Viņš ienist viņas skaistumu.
3. Tu saķer mūsu koku.
4. Jūs apslēpjat manas asinis.
5. Viņa piesien kaķus.
6. Jūsu kalpone viņus sita.
7. Tu radi viņa zināšanas.
8. Es ienīdu jūsu viedokli.
9. Mēs sitam viņas paklāju.
10. Mūsu suns ienīda viņa balsi.
11. Viņš saķēra manu asti.
12. Saule dedzina tevi.

lqatt il-borża tiegħek
jobgħod ġmielha
taqbad is-sigra tagħna
tostru demmi
torbot il-qtates
is-seftura tagħkom laqtethom
toħloq għerfu
bgħadt rajkom
tolqtu it-tapit tagħha
il-kelb tagħna bagħad leħenu
qabad denbi
ix-xemx taħraqek

1. **jautājums.** Pārtulkojiet latviešu valodā: (5 punkti)

13. **rbattu**
14. **bagħadkom**
15. **bagħdetna**
16. **naqbdū it-tapit**
17. **torbtu il-kelb tiegħu**
18. **il-leħen ħalaq il-mużika**

2. **jautājums.** Doti daži vārdi maltiešu valodā un to tulkojumi:

faħam = ogles

sieq = kāja

dnub = grēks

żiemel = zirgs

Pārtulkojiet maltiešu valodā: (9 punkti)

19. Es dedzinu viņu ogles.
20. Viņas kaķi saķer tavu kāju.
21. Tu ienīsti mūsu grēku.
22. Viņš apslēpa manu zirgu.
23. Saule dedzināja jūs.

3. **jautājums.** Maltiešu teikumu *taqbadu* var interpretēt divos dažādos veidos. Uzrakstiet abus iespējamās šī teikuma tulkojumus latviešu valodā. (2 punkti)

4. **jautājums.** Paskaidrojiet savu risinājumu! (14 punkti)

Uzdevumu komplekta sastādītāji pateicas Irinai Česnokovai, Dmitrijam Dorožko, Jevgenijam Kapituļskim, Šonitai Koroļovai, Viesturam Lasmanim, Annai Moskvinaī /Krievija/, Aleksejam Pegušeļam, Natālijai Perkovai, Ilonai Prikulei, Simonai Striževskai un Maksimam Surovovam par uzdevumu testēšanu, kā arī Antonam Sominam /Baltkrievija/ par konsultācijām 5. uzdevuma sastādīšanā.

Uzdevumu autori: Marija Rubinšteina /Krievija/ (1. uzd.), Aleksejs Pegušeļs/ (2., 3. un 4. uzd.) un Viesturs Lasmanis (5. uzd.).

⁶Maltiešu valoda pieder pie semītu valodu saimes. Tajā runā aptuveni 520 tūkstoši cilvēku pārsvarā Maltas republikā. Maltiešu valoda ir viena no 24 Eiropas Savienības oficiālajām valodām.

ġ izrunā kā latviešu *dž*, *z* kā latviešu *c*, *ż* kā *z*, *x* kā *š* vai *ž*, *ħ* kā *h*, bet *għ* ir līdzskanis, kas netiek izrunāts. *q* ir tā saucamais glotālāis slēdzenis, kas izrunā ir līdzīgs defisei vārdā *ne-e*.